Forstå din koldblodshest – fysiologisk anderledes, ikke bare nøjsom

Hyggeaften med Nordjyden
Fredag den 20. februar 2026 kl. 19.00
Nymarken 18, Farsø

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Martha Herold Voss Hesteagronom

- Agronom 1992
- Landbrugslærer med heste
- Selvstændig med NENUC: uvildig rådgiver og underviser for alle hestefolk
- Arrangør af konferencer for fagfolk (NENUC 2025 og 2026)
- Udvikler og designer læringsspil, Master of Nutrition

Hvad skal vi i aften?

- Introduktion
- Bodil og Anton – et dilemma
- Hvornår er en koldbodshest tilpas i huldet? – Vi går ud og kigger
- Insulinresistens og overvægt
- Grovfoderanalysen og hestens behov
- Kaffe, spørgsmål og dialog

Hils på Anton

Grupper á ca 4

Se dilemmaet på bordene

Hvad vil I råde Bodil til?

A?

B?

C?

Vi samler op om 10 min

NENUC

Hesteagronom Martha Voss

Valg A

Hvad vil du gøre?

- Jeg vil fjerne müslien og kun give wrap og et mineraltilskud.
- Derudover vil jeg øge hans træning lidt og se, om han regulerer sig selv.
- Wrap ad libitum bevares, da han går i løsdrift og skal have noget at tygge på.

Konsekvens for Anton

- Fjernelse af müslien reducerer stivelsesbelastningen.

  Men hvis grovfoderet fortsat er energirigt og indeholder relativt meget sukker, kan den samlede insulinpåvirkning fortsætte.
- Fedtdepoterne kan vedligeholdes trods fravær af kraftfoder, og den metaboliske belastning kan udvikle sig langsomt over tid.
- Du justerer én faktor – men ikke hele systemet.

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Valg B

Hvad vil du gøre?

- Jeg vil reducere mængden af wrap og supplere med halm for at sænke energiindtaget uden at forkorte tyggetiden.
- Derudover vil jeg sikre, at han ikke står stille for længe i løsdriften.
- Kraftfoderet fjernes.

Konsekvens for Anton

- En reduktion af grovfodermængden kan føre til vægttab. Men hvis energitætheden fortsat er høj, og reduktionen bliver for kraftig, kan stressrespons og ændret tarmmiljø modvirke forbedring i insulinregulering.
- Vægttab er ikke nødvendigvis det samme som metabolisk balance.
- Du reducerer symptomet – men risikerer ny ubalance.

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Valg C

Hvad vil du gøre?

- Jeg vil få analyseret wrappen igen for sukker og energiindhold.
- Müslien erstattes af et målrettet mineraltilskud.
- Anton skal have daglig, struktureret bevægelse – også om vinteren.
- Huld og fedtdepoter vurderes løbende.

Konsekvens for Anton

- Ved at sænke energitætheden fremfor kun mængden reduceres den samlede glykæmiske belastning.
- Daglig, struktureret bevægelse øger musklens aerobe energiforbrug og forbedrer insulinfølsomheden.
- Fedtdepoter kan gradvist mindskes, inflammation dæmpes, og risikoen for forfangenhed reduceres.
- Du arbejder med Antons biologiske design.

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Men hvordan ser vi om hesten er fit?

NENUC

Hesteagronom Martha Voss

Den udholdende arbejdskammerat

Hvor hårdt arbejder jeg i dag?

Fra solopgang til solnedgang

- I marken
- For vognen
- På lav energi foder (havrehakkelse)

NENUC

Hesteagronom Martha Voss

Vi har bevaret kroppen…

Bygget til

- Langvarigt arbejde
- Stabil, aerob energiforbrænding
- Effektiv lagring af energi
- Grovfoder som primær energikilde

- men vi har ændret arbejdet

Historisk arbejde

- Dagligt fysisk arbejde
- Energi = forbrug
- Grovfoder som primær energikilde
- Stabil blodsukkerregulering
- Tømte energidepoter hver dag

Moderne hverdag

- Mindre daglig belastning
- Wrap med høj energi
- Kraftfoder "for en sikkerheds skyld"
- Fri adgang
- Energi > forbrug

Kan føre til metabolisk mismatch

Fedtdepoter → Forstyrret insulinregulering → Lavgradig inflammation →

Forfangenhed
Hudproblemer
Muskelproblemer
(hos disponerede)

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Hvad ser vi på græs?

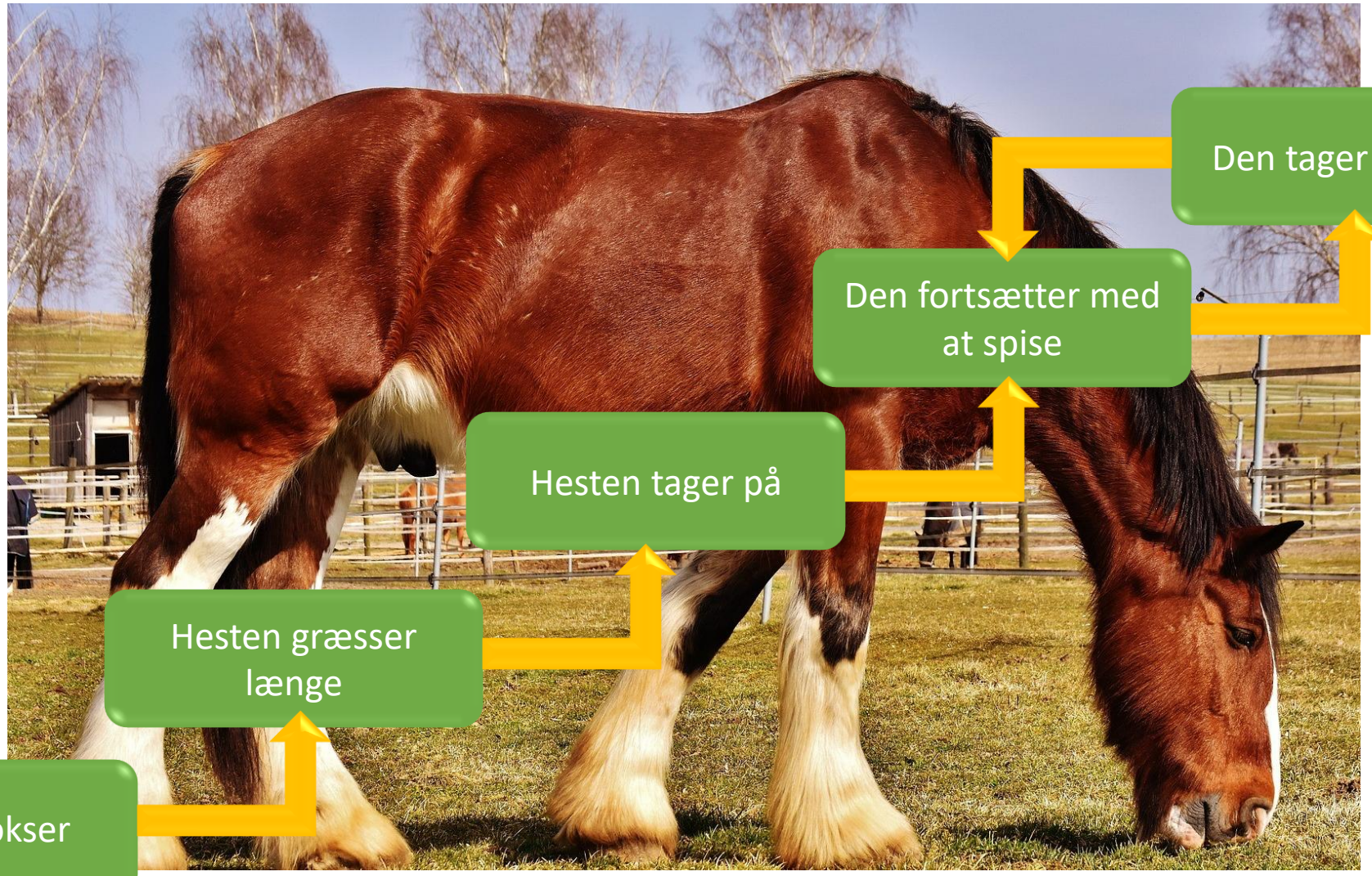

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Hvordan regulerer kroppen normalt energi?

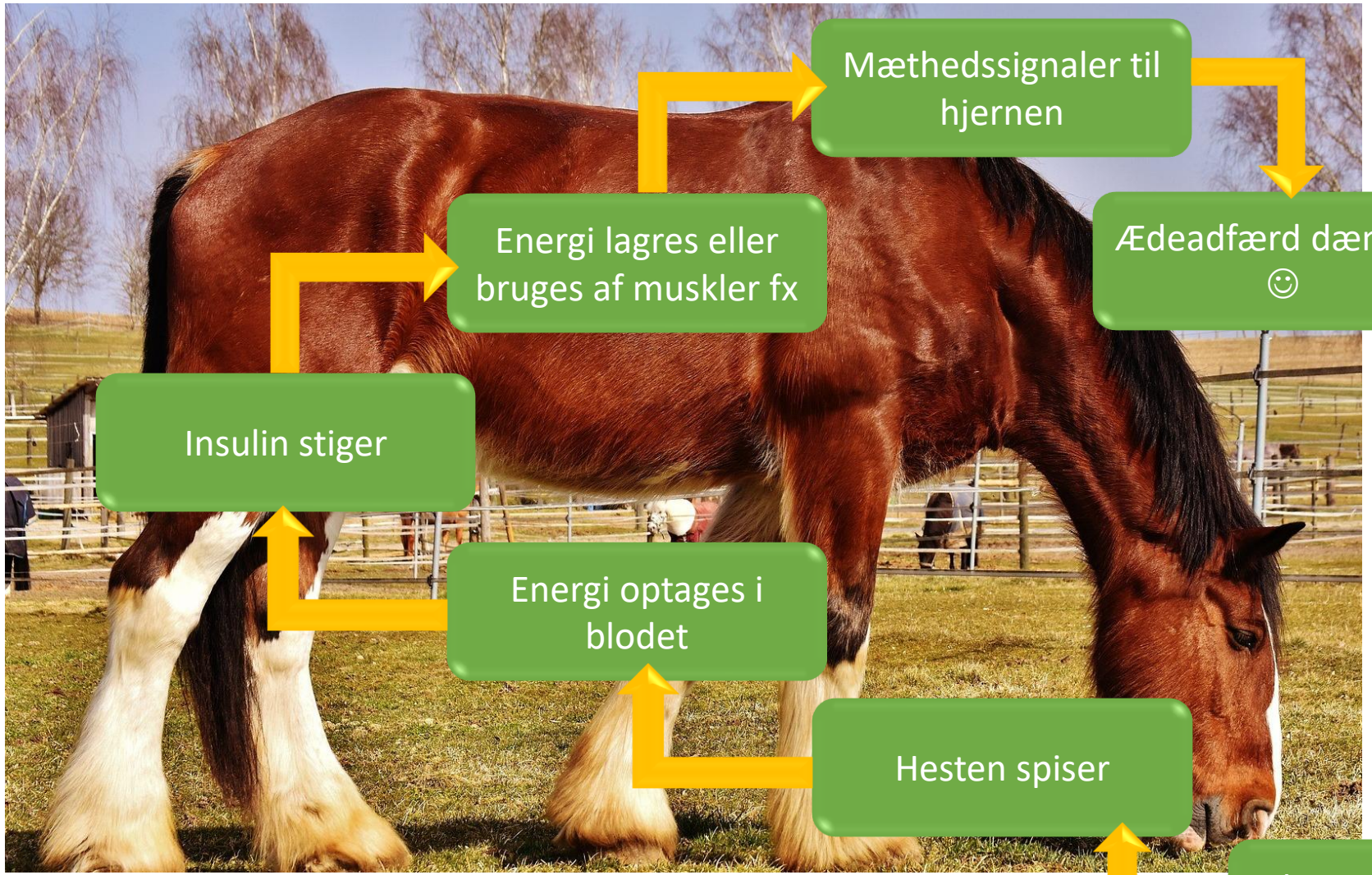

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Når reguleringen ikke passer til miljøet

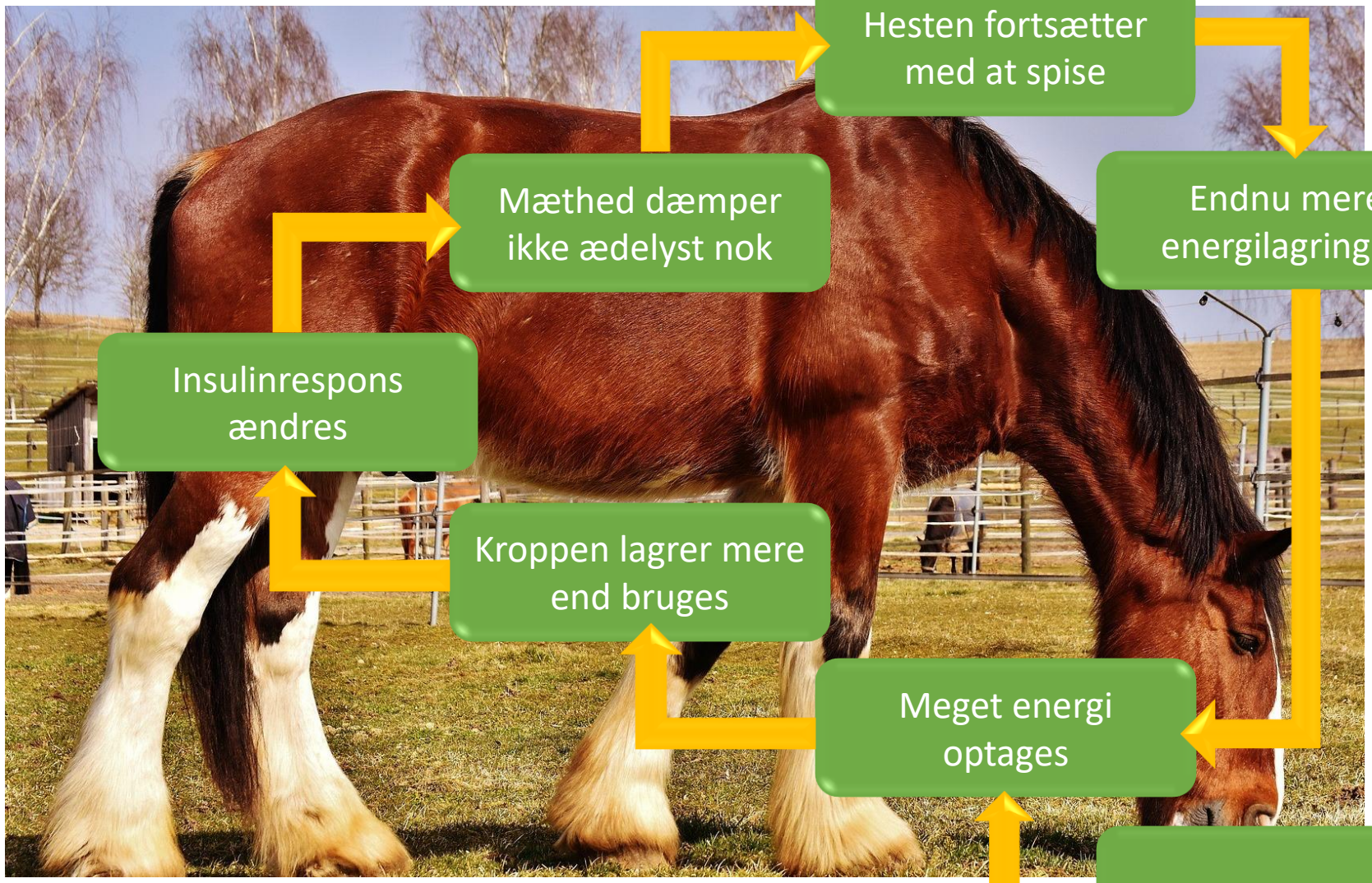

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Spørg din genbo

2 min

Vi samler op

NENUC

Hesteagronom Martha Voss

Grovfoderanalysen - Wrap 1

Analyseresultater: se nederste skema for vurdering i forhold til hestetype		Vurdering	Betydning	INDEX (baseret på sidste års gennemsnit)
Tørstof	82,0 %	for høj	vær opmærksom på kvaliteten	112
Energi	0,51 FE/kg TS	lavt	se skema for vurdering	75
Sukker	11,1 % af TS	moderat	de fleste heste tåler dette	87
Sukker	9,1 % i varen			
NDF	65,2 % af TS	højt	lav fordøjelighed	110
Råprotein	8,6 % af TS	moderat	velegnet til de fleste heste	95
Fordøjeligt protein	49,0 g/kg TS	moderat	velegnet til de fleste heste	91
Fordøjelseskvotient protein	57			104

Læs fire tal:

- Tørstofprocent (TS) = 82%
- Energi i FE (foderenheder) = 0,51 FE/kg TS
- % Fordøjeligt protein = 49 g/kg TS
- NDF (= fibre) = 65,2 % af TS

- Lav
- Middel
- Høj

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Grovfoderanalysen Wrap 2

Analyseresultater: se nederste skema for vurdering i forhold til hestetype			**INDEX** (baseret på sidste års gennemsnit)
Tørstof	76,0	%	104
Energi	0,79	FE/kg TS	116
Sukker	8,8	% af TS	69
NDF	46,1	% af TS	78
Råprotein	19,1	% af TS	211
Fordøjeligt protein	148,0	g/kg TS	275
Fordøjelseskvotient protein	77		141

Læs fire tal:

- Tørstofprocent (TS) = 76%
- Energi i FE (foderenheder) = 0,79 FE/kg TS
- % fordøjeligt protein = 148 g/kg TS
- NDF (= fibre) = 46,1 % af TS

- Lav
- Middel
- Høj

NENUC

Hesteagronom Martha Voss

Hvad er hestens behov?

Hest	Ydelse	Energi FE/dag	Fordøjeligt protein g/dag	Kg tørstof /dag
Jytte	Drægtig, 6 md.	5,60	535	14
Jytte	Drægtig 10 md.	6,87	740	14
Jytte	Diegivende 2. md	10,50	1330	14
Anton	Let ridning/kørsel	5,74	463	14

Gennemsnits jydsk hest 700 kg legemsvægt
Kilde PC-Horse https://pchorse.se/da/

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Sammenlign grovfoderet med tunge koldblodshest

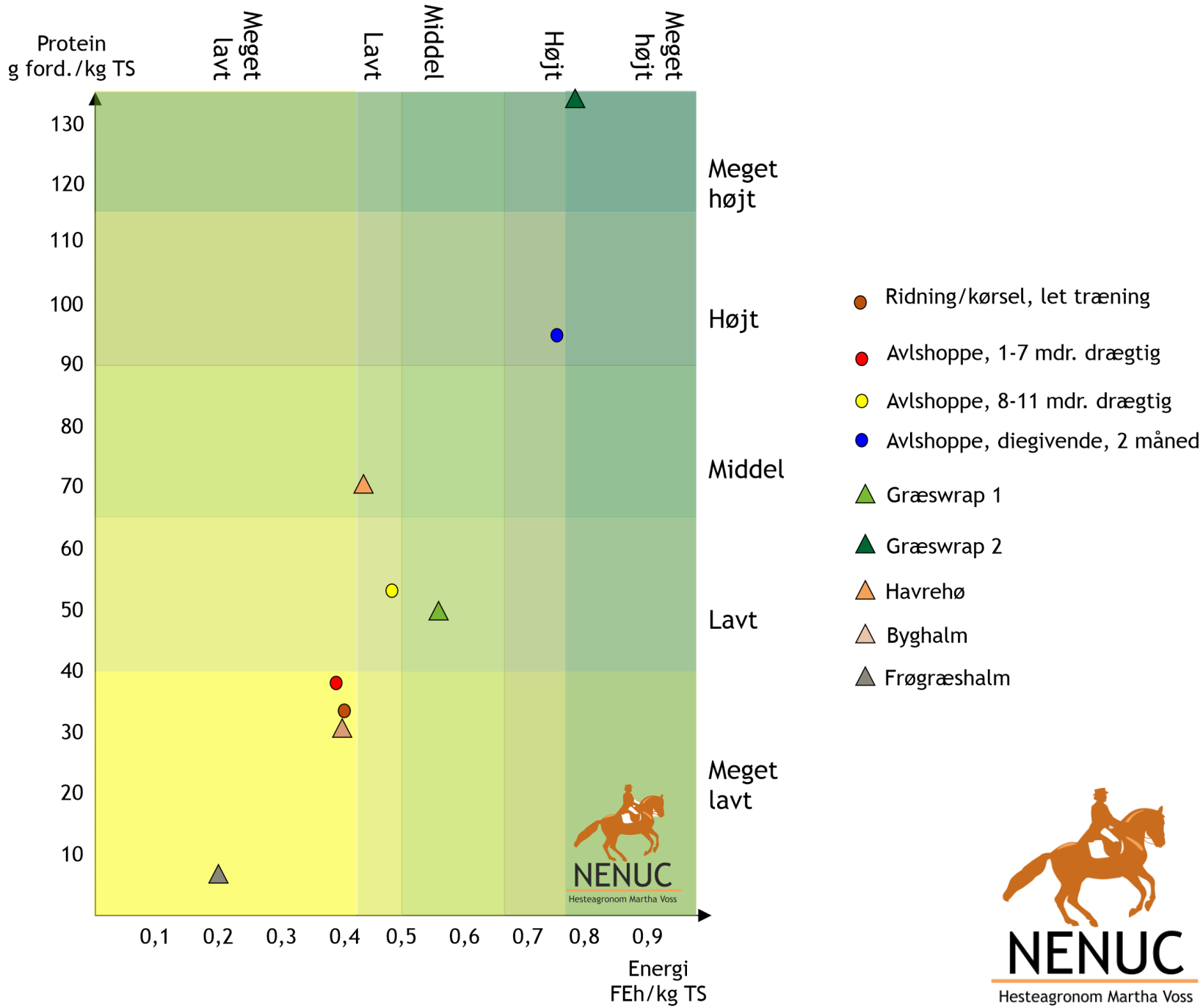

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Kaffepause

Herefter afrunding
og spørgsmål

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Hvad gør vi så – i praksis?

- Matcher jeg energitypen – før jeg matcher mængden?
  - Hvad viser min analyse?
  - Er sukker og energi passende til arbejdsniveau?

- Arbejder min hest nok til sin biologi?
  - Er der daglig aerob bevægelse?
  - Eller kun weekend-aktivitet?

- Vurderer jeg huld – eller metabolisk belastning?
  - Ser jeg fedtkamme?
  - Ser jeg halefedt?
  - Ser jeg begyndende tegn?

- Fodrer jeg for sikkerhed – eller for behov?

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Forstå din koldblodshest

- Den er energieffektiv – **ikke nøjsom**
- Den kræver match – **ikke restriktion**
- Bevægelse og grovfoderkvalitet er nøglen

NENUC
Hesteagronom Martha Voss

Flere spørgsmål?

Vil du gerne have adgang til disse slides?

Scan QR-koden her til højre